

Metsät luonnontuotteiden lähteenä

Raaka-aineita monille toimialoille

Johanna Kinnunen, Oulun ammattikorkeakoulu, LT-INNO -hanke
Pyhätunturi 29.10.2014

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

KETEK[®]
TEKNOLOGIAKESKUS
KETEK OY

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

ITÄ-SUOMEN
YLIOPISTO

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

OAMK

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

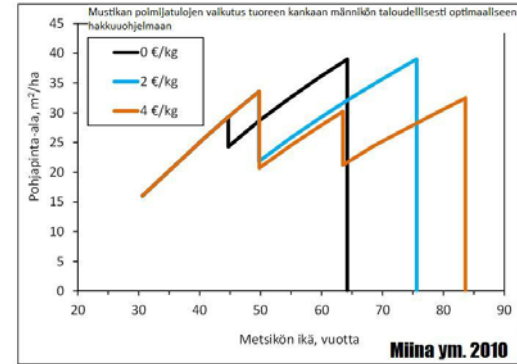
Luonnontuotealan raaka-ainetuotanto vaihtoehtoisena metsänkäyttömuotona

- Tuotantomenetelmiä:
 - Keruu luonnosta
 - Puoliviljely
 - (Viljely)
- Luonnontuotetuotannon hyötyjä:
 - Oma käyttö, virkistäytyminen
 - Lisäansiot, sivutulot tai merkittävä tulonlähde
- Vahvuutena Suomen puhdas luonto, runsaat raaka-ainevarat
 - Marjat, sienet, yrtit ja villivihannekset, erikoisluonnontuotteet
- Käyttömahdollisuuksia: elintarvikkeet, kosmetiikka, lääke- ja rohdosteollisuus, floristiikka, käsityöt jne.

Metsänomistajan keinoja luonnontuotteiden tuotantoon

- Puuntuotannon kanssa yhteensovittaminen
 - Huomioidaan metsänhoidon vaikutukset luonnontuotteiden satotasoihin
 - Luonnontuotemateriaalien suunnitelmallinen keruu esim. päätehakkuuseen tulevilta aloilta (jäkälä, kunta yms.)

- Luonnontuotteiden tuotanto pääroolissa
 - Puuntuotantoon soveltumattomat alueet
 - Oman virkistyskäytön kannalta tai taloudellisen hyödyntämisen edistämiseksi, esim. mökkikylien lähimetsät, luontomatkailuyrityksen ohjelmapalvelut

Metsänomistajan mahdollisuudet luonnontuotteiden tuotantoon

- Tuotantomahdollisuudet
 - Omat raaka-ainevarannot, inventointi
- Kaupallisen toiminnan kannattavuus
 - Tehokkaat toimintatavat: tuotantomenetelmät, -teknologia
 - Jalostusasteen nosto (lähituotteiden kysyntä kasvussa)
 - Raaka-aineen myynti osana palvelua, elämyksenä: aitous, alkuperä, lähiruoka; yhteistyötä toimijoiden välille, sopimustuotanto
 - Hyvinvointi-, ohjelma- ja ravintolapalvelut

Luonnontuotteita elintarvikkeissa

Luonnonkasvit	Luonnonsienet	Erikoisluonnontuotteet
<ul style="list-style-type: none"> - Luonnonmarjat: mustikka, puolukka, lakka, vadelma... - Yrtit ja villivihannekset: vadelman lehdet, kanerva, kuusenkerkät, vuohenputki, käenkaali, maitohorsma... 	<p>Suosittelavia ruokasieniä mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tatit kuten herkkutatit, kangastatti, punikkitatit, voitatti - Rouskut kuten haaparouskut, kangasrousku, karvarousku, leppärouskut - Haperot kuten isohapero, kangashapero, keltahapero, viinihapero - Keltavahvero - Suppilovahvero - Mustatorvisieni - Korvasieni <p>http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/kasvikset/ruokasienet/kauppasienet/</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Esimerkiksi Mahla Pakuri Terva Pettu

Puhdistamo

<http://www.puhdistamo.fi/>

- Superfood-tuotteisiin erikoistunut yritys
- Raaka-aineita mm. pakuri, ruusujuuri, nokkonen, männynkuori
- Suomen Terveystuotekauppioiden Liitto valitsi pakurikäävän vuoden 2013 rohdoskasviksi
 - Perusteina pitkä käyttöhistoria, monipuoliset ominaisuudet sekä tieteellinen näyttö
 - Puhdistamon Instant-Pakuri vuoden 2013 Superruoka

Puhdistamolle pakurinkerääjäksi?
<http://www.puhdistamo.fi/pakuri>

TryffDeli Oy

<http://tryffdeli.fi/>

- Tuotteet valmistetaan kotimaisista luonnonvaraisista tryffelisienistä
- Yritys sijaitsee Lahdessa
- Tuotevalikoimassa mm. tryffelisuoloa, -hunajaa, -voita, -tahnaa, -sinappia ja tryffelivoilla täytettyä valkohomejuustoa
- Keruussa apuna tryffelikoirat (lagotto romagnolo)
- HUOM: Ei kuulu jokamiehen oikeuksiin!

Tryffelituotantoa myös Pohjois-Suomeen?

Kuva: <http://kotiliesi.fi/blogit/himahella>

Luonnontuotteita viherrakentamisessa

- Luonnonkasvit viherrakentamisen raaka-aineina, esim.
 - Niittykasvillisuutta tai varvikkoa nurmikkojen sijaan
 - Viherkatot erityisesti suurkaupungeissa
- Kotimaisen taimimateriaalin etuna kestävyys (sopeutunut olosuhteisiin)

Puita ja pensaita, esim.	Varpuja, esim.	Perennoja, esim.
<ul style="list-style-type: none"> – Joki- ja pohjanpaju – Metsävadelma – Metsäkuusi – Metsämänty – Terva- ja harmaaleppä – Raudus- ja hieskoivu – Tuomi – Pihlaja 	<ul style="list-style-type: none"> – Juolukka – Kanerva – Mustikka – Puolukka – Variksenmarja 	<ul style="list-style-type: none"> – Kangasajuruoho – Pohjanruusujuuri – Niittymaarianheinä – Hapro – Väinönputki

Kuva: YLE

Piiraisen Viherpalvelu Oy

<http://www.piiraisenviherpalvelu.fi/etusivu/>

- Kuntalla saadaan välittömästi valmiin näköinen maisema:
 - Rakennustöiden jälkeen (kesämökki)pihoille tai
 - Kuluneen ympäristön kunnostaminen
- Soveltuu nurmikon tilalle tai vaikka maakellarin katoksi, rinteisiin, helppohoitoisuutta kaipaaville
- Kunttaa ei voi varastoida, nosto ennen päätehakkuuta
- Kuntta-alueet kartalle metsäsuunnitelmissa

Lisätietoa

- LT-INNO hankkeen raportteja <http://www.luontoyrittaja.fi/586.html>
- Kurttila, M., Miina, J. & Salo, K. 2014. Metsänkäsittelyn vaikutuksen Suomen metsien sien- ja marjasatoihin.
<http://www.metla.fi/ohjelma/new/argumenta-marjasadot-06-2014.pdf>
- Miina, J., Pukkala, T., Hotanen, J.-P. & Salo, K. 2010. Optimizing the joint production of timber and bilberries. Forest Ecology and Management 259(10): 2065-2071
- Juvan tryffelikeskus <http://www.juvatruf.fi/cms/>